

Oratio de nato Jesu Christo, quam deo duce atq auspice in virorum reverendo...

Carlmannus, Canutus Jacobi,

F1700 Br.1048

National Library
of Sweden

CARLMANNUS

F 1700
Br 1048

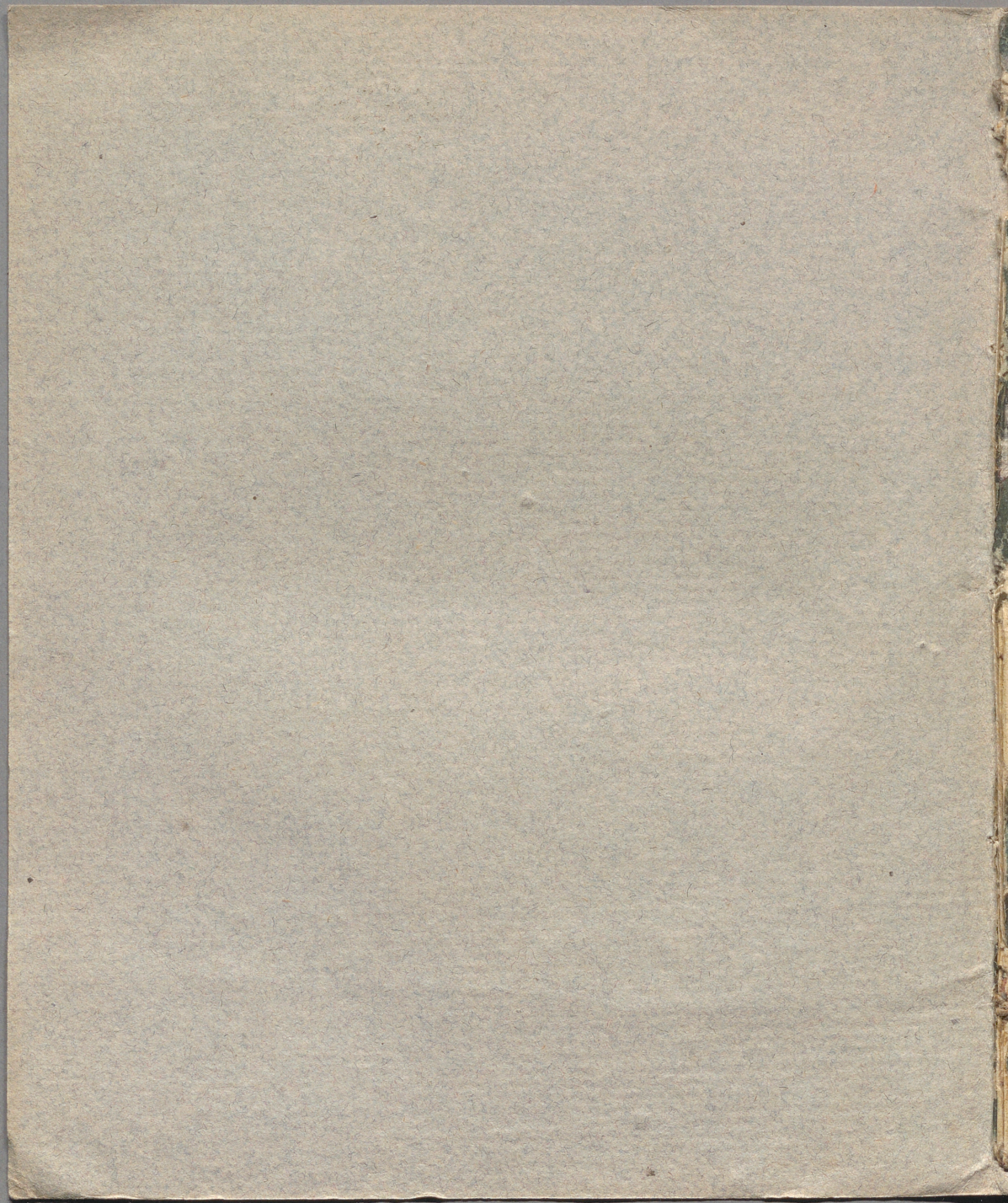
Pu. Land.

Före 1700

Lut. Tal. Abb

(Br)

Def. (bl. 2, 3 subm)

*Per laudib
Fidei 1700
Litt. M. P. M.
Lat. tal. Abbo
(1644)*

O R A T I O
De
N A T O J E S U
C H R I S T O,

Quam
DEO Duce atq; Auspice,

In Virorum Reverendorum, Clarissimorum & Doctissimorum
concessu, in regia Academia quæ Aboæ est. 16. Decemb.

Anno 1644. in Auditorio Minori publicè & memoriter recitavit,

CANUTUS JACOBI CARLMANNUS Bothn.

ABOÆ Excudebat Petrus Waldi Acad. Typogr. Anno 1645.

24/62

Generosissimo atq; Nobilissimo Domino

DN. JOHANNI Rhyle/

Domino de Frötuna/Drättinge/Berga & Harg/
australis Bothniæ provincialis Toparchæ
eminentissimo, Domino suo gratiosissimo.

M. ERICO MATTHIÆ, Bothniensium Præposito
Generali, dignissimo, nec non Scholæ Neocarlebyensis In-
spectori vigilantissimo, paretiaq; Pederförens Pastori
meritissimo.

M. Thomæ Florino, civitatis Wazaensis paretiaq; Pa-
stori commendatissimo.

Dn. Jacobo Carlmanno, Neocarlebyensium Past. meritiss:
Parenti suo omni filiali obsequio honorando.

Dn. Erico Galle/Gamble Carlebyensium Past. vigilantiss.
Dn. Gustavo C. Witting Doctoenarium Past. accuratissimo,
avunculo suo omni obsequio semper colendo.

Dn. Jacobo Brennero Cronbyensium Pastori dignissimo.

Dn. Paulo Marci 'Bhoom/Scholæ NeoCarlebyensis Rectori
clarissimo, Præceptorum suo quondam sumè de venerando.

Dn. Carolo Canuti Westzynthio, Communiistro Verbi Dei in Pe-
derföre fidelissimo.

Dn. Erico Isaaci Suursill/ibidem Symnista solerti.

Dn. Gregorio Raumannio, Sacellano in NeoCarleby pervigili, præco-
ptori suo quondam atatem colendo.

Dn. Nicolao Ringio, Scholæ NeoCarlebyensis Conrectori solertissimo

efficiunt, disturbavit ac devastavit, nosq; & omnes Adæ posteror,
ab aeterna cruce, infinita pœna, & intolerabili torturâ, non qui-
dem auro, quo Jupiter thronum suum, Sceptrum & coro-
nam induxit, Sol, capillos & currum suum adornavit,
virgam auream Mercurius efformavit, qua aspicien-
tium in se oculos reflexit, ut spectantium & admiranti-
um animos exhauriret, Majestatem rebus adderet &
quandam venerationem conciliaret, nec argento quo
Nebucadnezar omnia sua vasa construi sivit sed suo pretio-
sissimo ac sanctissimo sanguine, nos ab omni peccato emundante,
liberavit.

Quare hoc paulo alius mecum perpendens, rei
hujus mysterio motus & allectus, non potui non pauca
de hac materia, scilicet De Christo nobis nato & da-
to, pro rudi ingenij minerva, ad vos impræsentiarum
proferre, quod dum fecero, vos quotquot adestis Audi-
tores omnium ordinum & ætatum Spectatissimi, ob-
nixè rogatos volo, ut mihi balbutienti, nullo Eloquentiæ
succo, facundiæve fævo delibuto declamatiunculam,
nullis verborum phaleris, sententiarum ampullis, aut
Troporum coloribus politam, jam jam tenuiter recen-
senti, ad quadrantis horulæ usuram, aures patulas, beni-
gnas, & benevolas, commodare ne gravemini. Ta-
edium quod fortè creat illius inconcinnitas, recompen-
sabit ejusdem brevitatis.

Omnipotens dictis divinum asperge leporem.

Ut rem ab ovo (ut ajunt) exordiar, mox ple-
trum ad lyram restringam, & primò patriam & Na-
tivi-

ritatem ejus leviter saltem attingam. Quod
igitur ad Patriam & Nativitatem Christi attinet,
tum eam Judeam, omnium regionum laudatissimam,
melle & lacte manantem, Abrahami posteritati pro-
missam, totq; annis à peculio Dei cultam & inhabita-
tam, & civitatem quidem Bethlehemiticam esse con-
stat, nam perhibent Magi apud Evangelistam Mat-
thæum in Bethlehem natum esse regem Judæorum, quem
ut ibi dicunt, venimus adorare nam vidimus STELLAM ejus
ab ORIENTE. Quare Spiritus Sanctus apud E-
vangelistam Johannem Vetus Testamentum laudans
Christum illic loci in lucem editum fuisse declaravit, ubi
inquit: Nonne Scriptura dicit, quia ex femine Da-
vid, & de bethlehem castello ubi erat David, venit Chri-
stus. Ex his itaq; argumentis liquido constat, Chri-
stum in dicto loco & die quidem à divino decreto præfi-
nito, generatum atq; profeminatum fuisse juxta illud
Paulinum: ubi venit plenitudo temporis, misit Deus fili-
um suum factum sub lege, natū ex muliere, ut eos qui sub
lege erant redimeret, ut adoptione filiorum acciperem.
O Diem beatam, O Diem omni mente superiorem, O Diem omni tempore
maiores, O Diem omni mundo honorabiliorem, O Diem omnibus homini-
bus, totius mundi amabilem, O Diem collati beneficii magnitudine illustrem
O Diem omnibus hominibus angelisq; impervestigabilem, O Diem mysterii
profunditate imperferutabilem, O Diem mundo, hominibus, & sanctis ge-
neis mirabilem, O Diem singulari sublimitate incomprehensibilem,
qua unus ille ex uno, verus ille ex vero, bonus ille ex bo-
no, sempiternus ille ex sempiterno, Deus in Deo, Deus
ex Deo, Deus apud Deum, Deus cum homine, Deus in
bo-

homine, Deus inter homines, & Deus propter homi-
nes homo factus, in mundum venit, spiritus in corpus,
in mensuram in mensuram, incircumscriptus in locum,
inexplicabilis in linguam, invisibilis in colorem, crea-
tor, in creaturam, altitudo in humilitatem, amplitudo
in angustias, longitudo in brevitatem, redemptio in ca-
pitivitatem Tripudiando igitur gaudeamus, & gauden-
do tripudietis, nos maledicti, quia benedictum, nos
rei, quia innocentem, nos agroti quia Medium, nos in-
firmi quia potentiam, nos timidi quia consolationem,
nos iniusti quia iustitiam; nos damnati quia salutis gra-
tiam, nos errantes quia ducem, nos mortui quia vitam
accepimus. Quem aeternus pater, aeternitatis hodie
essentiae suae splendorem, & substantiae suae characterem
genuerat, egressum a principio aeternitatis habentem, ini-
tium dierum & fine vitae carentem. Verum Melchise-
dechum Sacerdotem & Regem. Hodie virgo o-
lim abjecta; olim humilis, nulli nota, totam gratia & di-
vinae incarnationis ac misericordiae abyssum, Christum
Iesum, quem in utero conceperat, pro nobis in praesepio
peperit. Qui cum legem traderet in igne ardebat,
nunc gratiam annunciat, qui ab omni seculo caelo altior
erat in foeno iam jacet. Tu Deus & Creator, jam
es Creatura, Tu aeterni Patris filius, jam etiam es primi
parentis Adami filia, filius, Tu vita ipsa, haec mortis
rea, Tu omnipotens haec imbecillis, Tu ab aeterno pro-
diens

diens, à mente patris, par illi majestate, par omnipoten-
tia, par honore, hac è perversa stirpe & rebellis, Adami
peccato de formi, miseris abjectis, servituti mancipat à
sceleribus infami. O Diva mater, quis tuam mentem
divinius describere potuit, quam Divus ille Bernhar-
dus verbulis hisce subsequenter: Quid horum non
mirabile? Quid non incomparabile? Quid non singu-
lare magnum, utiq; quod virgo, magis quod virgo simul
sim & mater, O Dilecte puer quis es? quidem filius meus,
sed & Deus & creator meus, sugis ubera mea, qui pascis
universa parvulus es in manibus meis, qui omnia tenes
in manibus tuis. Quotquot aut rubri maris fluctus
obruerunt, aut in decerto vel alibi aliis, ultricis justitiae
gladij sustulerunt, omnes sacrilegi, adulteri, perfidi, si-
carij, virginum stupratores, idololatrae, imò omnes ho-
mines, si vel ipsissimo Herode deteriores fuerint, ab hu-
jus virginis partu servantur si servari modo volue-
rint. tempus adest, quo non se tantum ad hominem,
sed ad primam hominis aetatem admisit Dominus,
O Dies 12ta, O Dies plena gaudii, hilaritatis plena, plena gratiae, qua humilia-
tione homo & frater noster factus est. O Dies terq; quaterq; decantanda,
in qua natus est, is qui ante diem fuit, & qui diem primum fecit. O Diem be-
nedictum, quo filius Dei è coelo delapsus humanam in-
duid naturam, ac incorporatus, infinitis laboribus est
cruciatus & arumnis, morti deniq; deterrima ac acerbis-
sima sese exposuit, quo sudore ac sanguine suo, ab animis
nostris durissimum jugum aeternae depulit servitutis.
Hodie qui sine corpore erat, corpus induit, qui aspici

non poterat aspicitur, qui tangi non poterat tangitur:
qui sine tempore erat esse incipit. Filius Dei, filius fit
hominis, Hodie cum hominibus Deus, coelum cum ter-
ra, mortalitas cum aeternitate conjunguntur, quia cum
divinitate conjungitur humanitas. Olim propter p-
potentiam incomprehensibilis, nunc propter humili-
tatem admirabilis, descendit ut misericordia confer-
ret, quicquid per potentiam creavit. Hodie mors pe-
rit, quia vita nascitur, hodie mendacium tollitur, quia
veritas ostenditur, Hodie aufertur error, quia via ster-
nitur, Hodie manna misericordia, manna gratia de
caelo delabatur, panis, quem qui edit non moritur in a-
eternum. Dies fausta, dies magna, dies lucida, dies si-
ne vespera, dies finis seculi, initium aeternitatis.

Quod autem ad personam Christi attinet, paucis
me expediam verbis, de qua reperiuntur plurima dicta
scriptura qua testantur Christum esse matre hominem,
& Patre Deum. Ut Regius Isaltis canit: Sedes
tua Deus in seculum seculi, virga directionis, virga re-
gni tui: Etiam in libro Proverbiorum extat: Ab aeterno or-
dinata sum, ab antiquis antequam terra fieret, Dominus
possedit me in initio viarum suarum, antequam quic-
quam initio fuerit. Non dum erant abyssi, Nec dum
fontes aquarum eruperant, nec dum montes gravi mole
constiterant, ante omnes colles parturiebar: Nec non in
Apocalypsi: Ego sum Alpha & Omega, principium & fi-
nis dicit Dominus qui est, & qui erit, & qui venturus est
judicare vivos & mortuos. Et multa alia dicta perhibent

Et testantur Christum Iesum esse verum Deum, ab aeterno genitum, quæ ad recensendum neq; tempus sufficeret, Et audire longum foret.

Quod vero ad Christi humanam spectat naturam, testatur sacra pagina eum esse verum hominem ex Maria virgine genitum, seu in lucem editum. Esajas hujus rei facit mentionem, ubi inquit: Ecce virgo concipiet, & pariet filium, & vocabit nomen ejus Immanuel. Etiam Evangelista Mattheus inquit: Pariet autem filium & vocabit nomen ejus Iesum, ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum. Et angelus apud Lucam Maria annuncians dicit: Spiritus Sanctus superveniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi: Ideoq; & quod nascetur ex te sanctum vocabitur filius Dei.

Quod vero pueritiam concernit Et educationem ejus jam nunc in pueritia postquam circumcissus est. A magis ab oriente venientibus, auro, Thure, mirrha donatus verus Messias cognitus Et adornatus, Et a parentibus Hierusolymis secundum legem coram Deo adductus est, statim in exilium pulsus ob immanissimam Tyrannidem, secundum persuasionem Angeli in Aegyptum profectus, ibi permansit, donec Herodes, ipsissimum mortis aeternæ mancipium, vivumq; Daemonis organum animam efflaret. Deinde cum parentibus suis accessit nazarethum, Et ipsis obediens fuit, ex historijs Evangelicis enim non constat radios aliquos divinitatis ejus effulsisse, antequam duodecim annorum esset, una itaq; cum parentibus Hierusolymam sequutus est,

tempore pascatos ibi moras nexuit, in templo Domini
versans, cumq; Judaeorum doctissimis prolixè disputa-
vit, de rebus abstrusissimis gravissimis- percontans,
quaerens, omniaq; maxima cum admiratione demon-
strans, deinde Nazarethum reversus, atate, gratiaq;
coram Deo & hominibus profecit.

Iam meritò oporteret ut agerem de munere officioq; Chri-
sti, nec non de spiritualibus corporalibusq; donis, verum qui haec
efferreret, ei opus esset angelica Eloquentia, excellentiori sane, itaq;
opus haberet dicendi copia, quam haec est, qua ego sum potitus.

Officium tamen Christi Triplex est, Regium
nempe, Sacerdotale & Propheticum.

Quod Regium hoc officium concernit, de hoc lo-
quitur S. Sanctus apud Ieremiam his verbis Ecce dies venturi
sunt, quibus excitabo germen Davidi justum, qui regna-
bit rex, facundabiturq; ac exercet ebit in terra iustam. *fi*
Etiam Psalmista David de hac re admodum scite canit. Ego
autem constitutus sum rex super Zion montem sanctum
ejus, praedicans praecipuum ejus. Dominus dixit ad
me, Filius meus es tu, ego hodie genui te, postula à me
& dabo tibi gentes haereditatem tuam, & possessionem
tuam terminos terrae. Reges eos in virga ferrea tan-
quam vas figuli confringes eos. Etiam alibi: Sceptrum
fortitudinis tuae emittet Dominus ex Zion, dominare in
medio inimicorum tuorum. Etiam Propheta Zacharias
huius rei facit mentionem, ubi inquit: Exulta filia Zion, Ju-
bila filia Jerusalem, ecce rex tuus veniet tibi justus & Sal-
vator. Sed hoc notandum venit quod Spirituales
quidam rex, non mundanus regnabit.

Sacerdotale ejus officium Regius Psalter eleganter depingit; Jurabit Jehova & non poenitebit eum, tu es Sacerdos in seculum secundum MELCHISEDECH. Etiam in Epistola Pauli extat: Unde fratres sancti, vocationis coelestis participes, considerate Apostolum, & Pontificem confessionis nostrae Jesum. Item Hodie si vocem Domini audieritis, nolite obdurare corda vestra. Christus ipse dicit: Ego sum Pastor bonus, Pastor ille bonus, qui animam suam dat pro ovibus.

Verum de Prophetico munere loquitur Moses omnium humana historia parens, hoc modo: Prophetam suscitabo illis, de medio fratrum tuorum, similem tui, & ponam verba mea in ore ejus, loqueturque ad eos omnia, quae praecepero illi. Etiam Mathaeus dicit: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui, ipsum audite. Spiritus Domini super me. Etenim Dominus unxit me, ad Evangelizandum afflictis misit me, &c. ad praedicandum annum placabilem Domino, dicit Esaias. Deum nemo vidit unquam, unigenitus filius, qui est in sinu patris, ipse enarravit, dicit Iohannes.

Qui Universam hanc mundi machinam coelum, & terram, cum Patre & Spiritu sancto, nulla antecedente materia creavit rudem postea indegestamque molem ordinavit; Sole, Luna, Stellis, Coelum; Arboribus ac Plantis, Terram ornavit, per medias oceanum maris aquas, surgentibus, Aegyptiacam servitutem, Israelitis siccum iter praebuit, solem suo cursu, fluvios suo incursum stitit. Qui vixit nobiscum, inter nos habitabit, suavissime ac humanissime inter nos

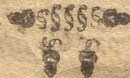
nos egit, nemini gravis fuit, omnibus utilis, morbos sanavit, Diabolos ejecit, animabus salutem aberrantibus comiter monstravit. Qui si vidit cecum oculos aperuit, si quem claudum, ei pedes restituit, si quem mutum, vocem reddidit, si quem esurientem, eum pavit, si qua mater unicum lugebat filium, ei vitam restituit. Deus ipse, quo nihil fingi majus, aut excogitari excellentius potest, sui quodammodo immemor nostri memor, nostrae salutis cupidus, extremam sibi propemodum necessitatem ultro imposuit, laceratisque membris animam suam pro scelerum nostrorum expiatione, omnipotenti commendavit. Christus Jesus cujus humanitas unita verbo, obstupescente natura, omnem admirationem evicit. Christus qui omnia factus omnibus, pauper pauperibus, dives divitibus flens flentibus, esuriens esurientibus, sitiens sitientibus, vulneratis medicus, febricitantibus fons, indigentibus victus, caecis lux, errantibus via. Heros noster bellicosissimus ac fortissimus qui Dei patris furorem, sua integritate in favorem convertit, qui daemone & jugum abduxit, tot elapsorum arumnas & lacrymas seculorum sedavit, qui reparatae salutis fortunatissimum initium dedit. Qui multa praeclara & admiranda divinitatis suae indicia reliquit, dum innumerabiles & varias morbos depelleret, dum alios Daemonibus oppressos liberaret, alios à mortuis exci-

excitaret, surdis auditum, mutis locutionem, ægrotis
integram valetudinem redderet, nullo unquam Phar-
maco, nullis herbis, nulla arte medica usus est, sermone
tantum ac tactu omne morborum genus profligaret,
Christus cujus tanta est in defendendo potentia, quan-
ta in deprecando gratia, ut nullam penitus apud Patrem
suum, quem pro mortalibus interpellat, repulsam pa-
tatur. Christus, quia super omnia suas oves dilexit
ac diligit, omnium etiam tenerrimarum ovium sua-
rum calamitatibus oppressarum miseretur, Christus,
quia innocentiam purissimè custodivit, idcirco diligen-
tissimè peccatorum sordibus inquinatos repurgari cu-
pit, Christus, quia totius domicilium ac vasculum san-
ctitatis fuit, propterea avidissime curat, ut fideles ad i-
psam cõfugientes, pulcherrimarum virtutum accessio-
nibus augeantur, cœlestibus Thessauris locupletentur,
aberrimisq; gratiæ donis fecundentur. Dominus ad
cujus Majestatem cœlum se humiliat, genua sua tellus
incurvat, Magister, cujus ad potestatem angelus se
submittit, Dominus ad cujus imprecationem sicus ex-
arescit, & ad increpationem mare conquiescit. Ma-
gister ad cujus placitum & nutum pisces adsunt. Do-
minus, cujus voce ambulat claudi, eriguntur curvi,
tangunt aridi, vident cæci. Magister, cujus jussu ce-
dunt Dæmones, cessant febres, curatur Hydropisis,
mutatur Paralysis. O lingua ut Christum eloqua-
mi-

mini ubi estis? lingua non hausta ab arte, sed accepta
ex aethere. Intellectu enim ut hic est mihi incompre-
hensibilis, ita eloquio mihi est ineffabilis. Non venit
curru oburneo ut Cæsar, quem Elephanti quadra-
ginta trahebant, non intraverat leonibus invehitus,
ut Antonius, Non à cervo ductus ut Aufellanus?
Quo ergo? Quo? Asina fuerat invehitus, ut in hoc
vultu regis introitu, regius eluceret Triumphus.
Qualis est igitur illa triumphandi ratio Christi,
Iesu? ubi erant igitur Archangeli tui? Quid agebant
Cherubim? Quo abierat universa militia celestis?
Ubi erant? O Daniel millia millium administrantium
ei, & decies centena milia assistentium ei. Ubi erant?
O David, nubes, super quas vebis, & penna ventorum
super quas ambulare posset, nimirum pauper & humili-
tis in ortu, Mansuetus & egeus in exitu, per spinas
ad flores, per supplicium ad Triumphum tendens. Ca-
ptus est igitur Christus, ubi vero? in horto. Perdi-
tus est Christus, à quo? à Discipulo & Apostolo.
Adductus est Christus, à quo? à populo dilecto. Ca-
ptus est in oratione, proditus est osculo, adductus est
Catenis. O Immanem duramq; terram, O Immu-
tatum nimis hoc tempore Cælum.

Hæc ego, quod superest, ad te Deus alme Deorum
Mens mea se vertit, facilemque bonumque parentem
O fons æternæque spei, pelagusque salutis
Illumina mentes divini numine flatus.
Reginam defende Deus, qui cuncta ministras
Pro solitâ bonitate tua per secula tuere
Quo regat imperio patrijs & legibus orbem
Ultimum ad usque diem rerumque; novissima fata
Ac regni proceres, fortes terræque; potentes,
Justitiam verè vigili pietate regentes.
Protege cunctipotens præceptores Reverendos
Et Studiosos Aonij quoque; fontis alumnos.
Ut doceant, discant, ipsis & acumina dona
Nosque; Choro adjuncti in terris sine fine fideli,
Dicemus tibi Trifagion: post summa dierum,
Tempora, Sancti agni Cantabimus atque; Trium-
phos
Alta æternorum Seclorum in Secula.

D I X I.

Politissimo & Literatissimo Juv.
D. CANUTO JAC. CARLMANNO,
de Puero nobis recens nato & dato lepidissimè
peroranti, Discipulo suo longè
charissimo.

CANUTUS JACOBI CARLMAN-
NUS BOTHNIENSIS

Per Anagram:

O ARTEM! AN HANC INSCIUS BIBIS:
UT CLUAS? NON:

Macrobius Latius prisco vir tempore clarus,

Romulidum placitum tale fuisse refert;

Scilicet imponi teneris argentea corda,

Quæ moneantur ij, ritè polire animum.

Asq; tua mens longè Carlmanne nitentior bisce,

Palladijs castris emicat invigilans.

Quod tua Svada, recens natum dum gutture Jesum

Amio celebrat (mi bene crede) probat,

Et Sale Mæonio calcans, hunc, pulpita, condit,

Ac rigat omnimodè flumine mellifluo

O lepidam te ARTEM! vel AN HANC BIBIS
INSCIUS *audis?*

Forfan UT ipse CLUAS? NON: sed eam sat

Jesulus hic crevit, varijs ut dotibus ultrò (habens.

Cœlicolis coram, terricolis pariter:

Sicq;

Sicq; tibi crescant sapientia, gratia, & aetas,
Edibus ut fias solatio patrijs.
Macte Zionis ovans ratione vacare palest. ist.
Ut faveat studijs nostra Thalia tuis.

In
Insucatisimæ amicitæ mnemosynon
crenâ licet festinabunda, mente
tamen grate abun. la. ist. ist.
reliquis.

MAGNUS O. CAVALLIUS
Phil. Candidatus

Dr. Peroranti.

AERIS & terræ princeps de virginis alvo,
Nascitur & stygijs tollit ovile lupis.
Gignitur hic sine labe, Deus sine crimine Jesus,
Ut subeat mortem, mortis onusq; ferat.
Et nos mortales coelestem ducat in aulam,
Hoc dum dulcisono differis eloquio
Te manet ampla laus, coelestis gratia. Magna,
Gloria terrestris, secula cuncta, Vale.

Amico & fratri fraternè
applausit

ANDREAS JACOBI
NEOSTADIUS.

SSSSSS

